

Convenția Consiliului Europei privind
Protecția Profesiei de Avocat

NOTĂ EXPLICATIVĂ

Convenția Consiliului Europei privind Protecția Profesiei de Avocat

CCBE a ales această temă pentru Ziua Europeană a Avocaților 2025 întrucât își dorește să se asigure ca odata adoptată, Convenția va fi semnată și ratificată de cât mai multe țări din Europa dar și din afara acesteia. În acest context, acest manual a fost pregătit pentru a oferi barourilor și avocaților informații complete despre Convenție dar și să servească drept instrument pentru promovarea unui sprijin larg pentru adoptarea, semnarea și ratificarea acestuia

Avocații sunt fundamentali pentru statul de drept și protecția drepturilor omului. Ei joacă un rol esențial în asigurarea accesului la justiție, apărarea drepturilor tuturor și consolidarea sistemului juridic. Cu toate acestea, siguranța și independența avocaților sunt din ce în ce mai mult amenințate în diverse părți

ale Europei și ale lumii. Avocații sunt adesea vizați pentru exercitarea atribuțiilor lor profesionale. Fie că vorbim despre atacuri fizice, amenințări, hărțuire sau restricții legale, profesia de avocat se confruntă cu numeroase provocări. În unele țări, autoritățile statului au încercat să submineze independența avocaților și a asociațiilor profesionale ale acestora, care sunt esențiale pentru protecția drepturilor clienților, integritatea sistemului juridic și statul de drept.

Pentru a garanta că avocații pot continua să-și practice profesia fără frica de persecuție, represalii sau ingerințe nejustificate, a devenit esențială crearea unei **Convenții privind Protecția Profesiei de Avocat**.

Rolul CCBE și al Barourilor și Societăților de Drept Membre

Ideea unei Convenții pentru protejarea profesiei de avocat a apărut inițial în cadrul Consiliului Barourilor și Societăților de Drept din Europa (CCBE), ca reacție la îngrijorările crescânde privind erodarea libertăților juridice și a independenței profesionale. CCBE, care reprezintă barourile și societățile de drept din 46 de țări, cumulând peste un milion de avocați europeni, a fost susținătorul principal al creării acestei convenții. CCBE a jucat un rol crucial în promovarea unui instrument juridic internațional obligatoriu care să susțină independența avocaților și să garanteze că aceștia își pot exercita atribuțiile profesionale fără teama de persecuție sau influențe nejustificate. În calitate de membru observator al Comitetului de Experți pentru Protecția Avocaților (CJ-AV), care a fost însărcinat cu redactarea Convenției, CCBE a contribuit activ la realizarea conținutului convenției.

CCBE s-a asigurat că Convenția este în concordanță cu practicile și regulile aplicabile profesiei de avocat în diferitele sisteme juridice existente în Europa. În strânsă colaborare cu barourile și societățile de drept membre, CCBE a lucrat activ cu diverse organisme ale Consiliului Europei pentru a redacta Convenția în forma actuală. Eforturile lor s-au concentrat pe garantarea faptului că aceasta abordează cele mai presante provocări cu care se confruntă avocații, inclusiv amenințările la adresa siguranței lor fizice, încălcările independenței lor profesionale și obstacolele în exercitarea eficientă a reprezentării clienților.

Grupul de lucru pentru Convenția Europeană al CCBE și președintele acestuia, Laurent Pettiti, au fost printre forțele motrice principale din spatele acestui proiect ambițios, în numele CCBE.

“Convenția Consiliului Europei privind Protecția Profesiei de Avocat reprezintă un pas foarte important către o mai bună protecție a drepturilor și independenței avocaților în Europa. Aceasta oferă un cadru juridic solid și obligatoriu pentru a face față provocărilor actuale și viitoare ale profesiei, consolidând în același timp rolul său esențial în apărarea statului de drept și a drepturilor omului.

”

Laurent Pettiti – Președintele Grupului de Lucru al CCBE pentru Convenția Europeană

Valoarea adăugată a unui instrument juridic obligatoriu

Această convenție reprezintă un progres istoric, fiind primul instrument juridic internațional obligatoriu dedicat protecției avocaților.

Un instrument juridic obligatoriu, precum o convenție, presupune că statele care îl semnează și ratifică vor avea obligația legală de a respecta prevederile sale fără posibilitatea de a formula rezerve.

Pentru a sprijini implementarea sa, Convenția este însoțită de un mecanism de monitorizare, conceput pentru a asigura aplicarea și respectarea prevederilor sale. Grupul de experți pentru protecția profesiei de avocat (GRAVO) va monitoriza punerea în aplicare a Convenției prin două proceduri diferite:

1. **Evaluarea standard** – utilizat pentru monitorizarea implementării generale a Convenției. Evaluările sunt realizate în etape, folosind instrumente precum chestionare și vizite în statele semnatare. **GRAVO** colectează date din mai multe surse, inclusiv de la state, asociații profesionale, ONG-uri și organisme internaționale. Pe baza informațiilor adunate, GRAVO elaborează **rapoarte** preliminare, care includ analize, sugestii și propuneri, iar acestea sunt transmise statului evaluat pentru comentarii. **Raportul final**, împreună cu concluziile și observațiile aferente, este făcut public și trimis organismelor relevante. **Comitetul Părților**, format din reprezentanții statelor semnatare ale Convenției, poate emite **recomandări** pentru sprijinirea unei implementări adecvate.

2. **Procedura de urgență** – procedură care poate fi activată pentru a preveni sau limita amploarea ori numărul încălcărilor grave ale Convenției. GRAVO poate solicita un

raport special de la statul vizat și poate efectua investigații, inclusiv vizite la fața locului (cu acordul statului respectiv). Constatările sunt analizate și împărtășite organismelor relevante, împreună cu observații și recomandări. Raportul și concluziile sunt, de asemenea, făcute publice. Totuși, această procedură de urgență nu presupune posibilitatea depunerii de cereri individuale.

Cu toate acestea, prin stabilirea unor obligații opozabile, Convenția oferă un cadru juridic solid pentru abordarea situațiilor în care avocații sunt vizați din cauza activităților lor profesionale în apărarea și protecția cetățenilor. Avocații vor putea folosi Convenția ca document de referință în argumentația lor juridică, atât în procedurile naționale, cât și în cele internaționale, atunci când invocă drepturile protejate de Convenție.

Impactul Convenției va depinde, de asemenea, de ratificarea și implementarea sa efectivă de către fiecare stat semnatar. Rămâne de văzut în ce măsură sistemele juridice naționale vor integra aceste noi standarde și cum vor influența acestea practica de zi cu zi a avocaților.

“

Pentru a sprijini implementarea sa, Convenția este însoțită de un mecanism de monitorizare, conceput pentru a asigura aplicarea și respectarea prevederilor sale.

”

Ce protejează Convenția?

Convenția are ca obiectiv consolidarea protecției avocaților și a drepturilor lor profesionale, recunoscând rolul esențial pe care îl joacă în apărarea drepturilor individuale, susținerea justiției și garantarea accesului la justiție pentru toți membrii societății. Pentru a realiza acest lucru, Convenția stabilește următoarele principii și obligații fundamentale pentru statele semnatare:

1. Independența și autonomia profesiei

- Garanția independenței și autonomiei asociațiilor profesionale, precum barourile și societățile de drept, asigurând că acestea pot promova în mod eficient interesele avocaților și ale publicului, menținând în același timp standardele profesionale deontologice.
- Abținerea de la orice acțiuni care ar putea submina independența avocaților sau a asociațiilor profesionale.

2. Barourile și Societățile de Drept (asociațiile profesionale)

- Asociațiile profesionale vor avea competența de a reprezenta interesele avocaților, de a le apăra independența, de a elabora și promova respectarea standardelor profesionale deontologice, de a asigura accesul la profesie, de a sprijini formarea profesională a avocaților, de a coopera în domeniul juridic cu organizații interguvernamentale și neguvernamentale și de a promova bunăstarea avocaților.
- Guvernele vor avea obligația de a consulta în mod prompt și eficient asociațiile profesionale cu privire la modificările legislative sau de reglementare care afectează avocații sau profesia acestora.

3. Drepturile avocaților

- Avocații vor avea posibilitatea efectivă de a oferi consultanță juridică, asistență și reprezentare, inclusiv în apărarea drepturilor omului, și vor avea libertatea de a accepta, refuza sau încheia relațiile cu clienții (cu excepțiile necesare pentru a garanta accesul la justiție).
- Avocații vor avea acces rapid la clienții lor, chiar și la cei lipsiți de libertate.
- Avocații vor avea acces efectiv la materialele relevante deținute de autoritățile publice și instanțe, precum și libertate nelimitată de a comunica cu instanțele sau tribunalele în fața cărora sunt calificați să pledeze.

4. Confidențialitatea

- Protejarea confidențialității comunicărilor dintre avocat și client, un principiu fundamental al profesiei juridice, pentru a permite persoanelor să solicite consultanță juridică și reprezentare fără teama de divulgare sau represalii.

5. Protecția împotriva amenințărilor și acțiunilor ilegale

- Protecția avocaților împotriva acțiunilor ilegale, cum ar fi agresiunile, amenințările, hărțuirea, intimidarea sau procedurile disciplinare nejustificate legate de activitățile lor profesionale.
- Protecția libertății de exprimare a avocaților, în special în aspecte legate de cauzele clienților lor, pentru a asigura o reprezentare solidă și eficientă.
- Asigurarea că avocații nu sunt sancționați pentru reprezentarea unor persoane sau cauze care pot fi controversate sau sensibile din punct de vedere politic, deoarece acest lucru ar submina accesul la justiție și protecția drepturilor.
- Garantarea accesului avocaților la reprezentare juridică în cazul în care sunt privați de libertate.
- Furnizarea de garanții pentru avocații supuși perchezițiilor și confiscărilor.
- Efectuarea unor investigații eficiente privind atacurile sau amenințările la adresa avocaților, pentru a trage la răspundere autorii acestora.

6. Accesul la profesie

- Asigurarea că primirea, menținerea și re-primirea în profesia de avocat se bazează pe criterii **obiective, relevante și transparente**, fără discriminare.
- Impunerea ca deciziile privind primirea în profesie să fie luate de un **organism independent** și să fie supuse posibilității de **contestare**, garantând echitatea și transparența procesului.

7. Proceduri disciplinare corecte

- Stabilirea unor proceduri corecte, imparțiale și transparente în materie disciplinară, asigurându-se că drepturile avocaților sunt protejate și că profesia juridică rămâne independentă.

Protejarea avocaților, consolidarea justiției pentru toți

Convenția nu numai că stabilește standarde juridice obligatorii și un cadru de monitorizare pentru consolidarea independenței și integrității profesiei juridice, dar îmbunătățește și accesul cetățenilor la justiție.

Prin protejarea drepturilor profesionale ale avocaților, îmbunătățește protecția drepturilor clienților și consolidează statul de drept în țările semnatare.

Exemple practice:

- ✓ Un aspect important al Convenției este că asigură faptul că avocații pot oferi consultanță juridică clienților sau potențialilor clienți **în privat**, atunci când se întâlnesc în persoană, pot comunica confidențial cu aceștia prin orice mijloace sau în orice formă și nu pot fi obligați să dezvăluie, să predea sau să furnizeze dovezi privind orice informații sau materiale primite de la clienți sau potențiali clienți, inclusiv schimburi de comunicări și materiale pregătite în legătură cu aceste schimburi sau cu procedurile juridice. În plus, pentru a garanta protecția efectivă a drepturilor clienților, Convenția extinde **principiul confidențialității avocat-client** și asupra persoanelor angajate sau implicate de avocați pentru a-i asista în activitățile lor profesionale.
- ✓ Convenția va asigura, de asemenea, că avocații vor avea **acces rapid și efectiv** la clienții lor sau la potențialii lor clienți, inclusiv la cei privați de libertate, garantând astfel protecția efectivă a drepturilor acestora.
- ✓ Convenția garantează că avocații vor putea depune **moțiuni sau cereri** în numele clienților lor, inclusiv solicitări de recuzare sau contestații privind imparțialitatea judiciară sau a procurorilor, asigurând **participarea efectivă a avocaților în toate procedurile** în numele clienților lor.

Dacă aceste principii sunt încălcate, avocații vor putea **invoca Convenția** ca document de referință în argumentațiile lor juridice, atât în procedurile naționale, cât și internaționale, în special în ceea ce privește drepturile pe care le protejează. Mai mult, în cazul unor încălcări repetate, Convenția oferă **mecanismului de monitorizare (GRAVO) autoritatea de a interveni** pentru a aborda și corecta aceste probleme.

Dincolo de Europa?

Convenția oferă, de asemenea, posibilitatea ca state care nu sunt membre ale Consiliului Europei să adere la Convenție și să o semneze, extinzând astfel protecția sa dincolo de granițele Europei.

Deși Convenția va fi obligatorie doar pentru țările care aleg să fie obligate să o respecte, ea servește ca un **model puternic pentru protecția eficientă a profesiei de avocat și a statului de drept**, inspirând inițiative similare la nivel global.

Concluzie

În esență, Convenția nu este doar despre protejarea drepturilor avocaților, ci despre **apărarea fundamentelor statului de drept**. Atunci când avocații își pot exercita atribuțiile fără teamă sau interferențe nejustificate, ei sunt capabili să apere drepturile persoanelor, să susțină justiția și să garanteze accesul la sistemul juridic pentru toți.

Acest aspect este esențial pentru funcționarea **societăților democratice**, unde drepturile fiecărei persoane trebuie să fie respectate și protejate. Prin protejarea profesiei de avocat, Convenția asigură **accesul continuu la justiție și menținerea statului de drept**.

Find more information about
European Lawyers' Day 2025
on www.ccbe.eu.

Anexa 1: Origine și cronologie

Deși procesul de elaborare a Convenției a fost inițiat și condus de Consiliul Europei, CCBE a jucat un rol esențial în lansarea ideii unei astfel de convenții. Mai jos este prezentată cronologia principalelor evenimente care au condus la adoptarea Convenției:

2016

- **27/09/2016:** CCBE trimite o scrisoare secretarului general al Consiliului Europei, propunând inițierea unui instrument juridic obligatoriu pentru protecția profesiei de avocat.
- **13/10/2016:** Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) propune o recomandare privind acest subiect

2017

- **15/09/2017:** CCBE contribuie la elaborarea proiectului de Convenție Europeană privind profesia de avocat
- **15/12/2017:** Comitetul pentru Afaceri Juridice și Drepturile Omului al APCE publică un raport privind necesitatea elaborării unei Convenții Europene pentru profesia de avocat.

2018

- **24/01/2018:** Eveniment organizat de CCBE la APCE în Strasbourg și publicarea broșurii: “De ce este necesară o Convenție Europeană pentru profesia de avocat?”
- **24/01/2018:** Recomandarea 2121 (2018) – Necesitatea elaborării unei Convenții Europene pentru profesia de avocat
- **Martie 2018:** Crearea Grupului de lucru al CCBE pentru Convenția Europeană
- **17/05/2018:** Comitetul Miniștrilor informează APCE că a transmis Recomandarea 2121 (2018) spre consultare către Comitetul Director pentru Drepturile Omului (CDDH), Comitetul European pentru Cooperare Juridică (CDCJ), Comitetul European pentru Probleme Penale (CDPC) și Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ)

2019

- **05/02/2019:** Comitetul Miniștrilor adoptă un al doilea răspuns privind Recomandarea 2121 a APCE, solicitând CDCJ să elaboreze un studiu de fezabilitate privind necesitatea unei Convenții pentru protecția profesiei de avocat

2020

- **23/10/2020:** [Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei adoptă Rezoluția 2348 \(2020\) și Recomandarea 2188 \(2020\)](#)
- **Noiembrie 2020:** [CDCJ adoptă Studiul de fezabilitate asupra unui nou instrument juridic european, obligatoriu sau neobligatoriu, privind profesia de avocat, analizând valoarea și eficiența acestuia](#)

2021

- **30/06/2021:** [Comitetul Miniștrilor adoptă un răspuns privind Recomandarea 2188](#)
- **08/10/2021:** [CCBE își exprimă poziția privind necesitatea unui instrument juridic obligatoriu însoțit de un mecanism de implementare](#)
- **24/11/2021:** [Comitetul Miniștrilor aprobă mandatul pentru crearea Comitetului de Experți pentru Protecția Avocaților \(CJ-AV\)](#)

2022

- **06-08/04/2022:** Prima reuniune a CJ-AV

2023

- **16/02/2023:** [CCBE își publică poziția privind proiectul de Convenție privind protecția profesiei de avocat](#)
- **Noiembrie 2023:** [Extinderea mandatului CJ-AV până în 2024](#)

2024

- **09-11/09/2024:** A 9-a și ultima reuniune a CJ-AV, în cadrul căreia este adoptat proiectul de Convenție și raportul explicativ.
- **19-21/11/2024:** [CDCJ adoptă proiectul Convenției privind Protecția Profesiei de Avocat și raportul explicativ, înaintându-le Comitetului Miniștrilor pentru aprobare](#)
- **Decembrie 2024:** [Publicarea broșurii CCBE Leaflet 1 – O Convenție Europeană privind protecția profesiei de avocat.](#)

2025

- **Sfârșitul lunii ianuarie 2025:** Opinia APCE asupra proiectului de Convenție.
- **12/03/2025:** Adoptarea textului Convenției și a Raportului Explicativ de către Comitetul Miniștrilor.
- **Mijlocul lunii mai 2025:** Deschiderea Convenției pentru semnare.

Anexa 2: Resurse

Pentru mai multe informații despre **Convenția Consiliului Europei privind Protecția Profesiei de Avocat** și despre rolul CCBE, consultați următoarele resurse:

Site-uri oficiale:

- [Site-ul CCBE](#)
- [Comitetul European pentru Cooperare Juridică \(CDCJ\)](#)
- [Comitetul de Experți pentru Protecția Avocaților \(CJ-AV\)](#)

Documente relevante:

- [Convenția privind Protecția Profesiei de Avocat](#)
- [Raportul Explicativ al Convenției](#)
- [Raportul CCBE privind comportamentele amenințătoare și agresiunile împotriva avocaților \(2024\)](#)
- [Leaflet 1 | A European Convention on the protection of the profession of lawyer](#)
- [Broșura CCBE: O Convenție Europeană privind protecția profesiei de avocat](#)

Studii și recomandări:

- **15/03/2021:** [Studiu de fezabilitate privind un nou instrument juridic european, obligatoriu sau neobligatoriu, pentru profesia de avocat – analiza valorii adăugate și a eficienței acestuia](#)
- **23/10/2020:** [Rezoluția 2348 \(2020\)](#) și [Recomandarea 2188 \(2020\)](#) adoptate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE)
- **24/01/2018:** [Recomandarea 2121 \(2018\) – Argumente pentru redactarea unei Convenții Europene privind profesia de avocat](#)
- **15/12/2017:** [Raportul Comitetului pentru Afaceri Juridice și Drepturile Omului al APCE privind necesitatea elaborării unei Convenții Europene pentru profesia de avocat](#)
- **13/10/2016:** [Moțiune semnată de mai mulți membri ai Adunării Parlamentare a Consiliului Europei \(APCE\), solicitând Comitetului Miniștrilor să inițieze lucrările pentru redactarea unei Convenții Europene privind profesia de avocat.](#)